Բ. ՏԱՐԻ ԹԻՒ 23 ԳԻՆ 5 ՂՐՈՒՇ 27 ՕԳՈՍՏՈՍ 1922

ՀԱՅ ՍԿԱՈՒՏ

HAÏ SCOUT

ՕՐԿԱՆ Հ. Մ. Ը. Մ.Ի

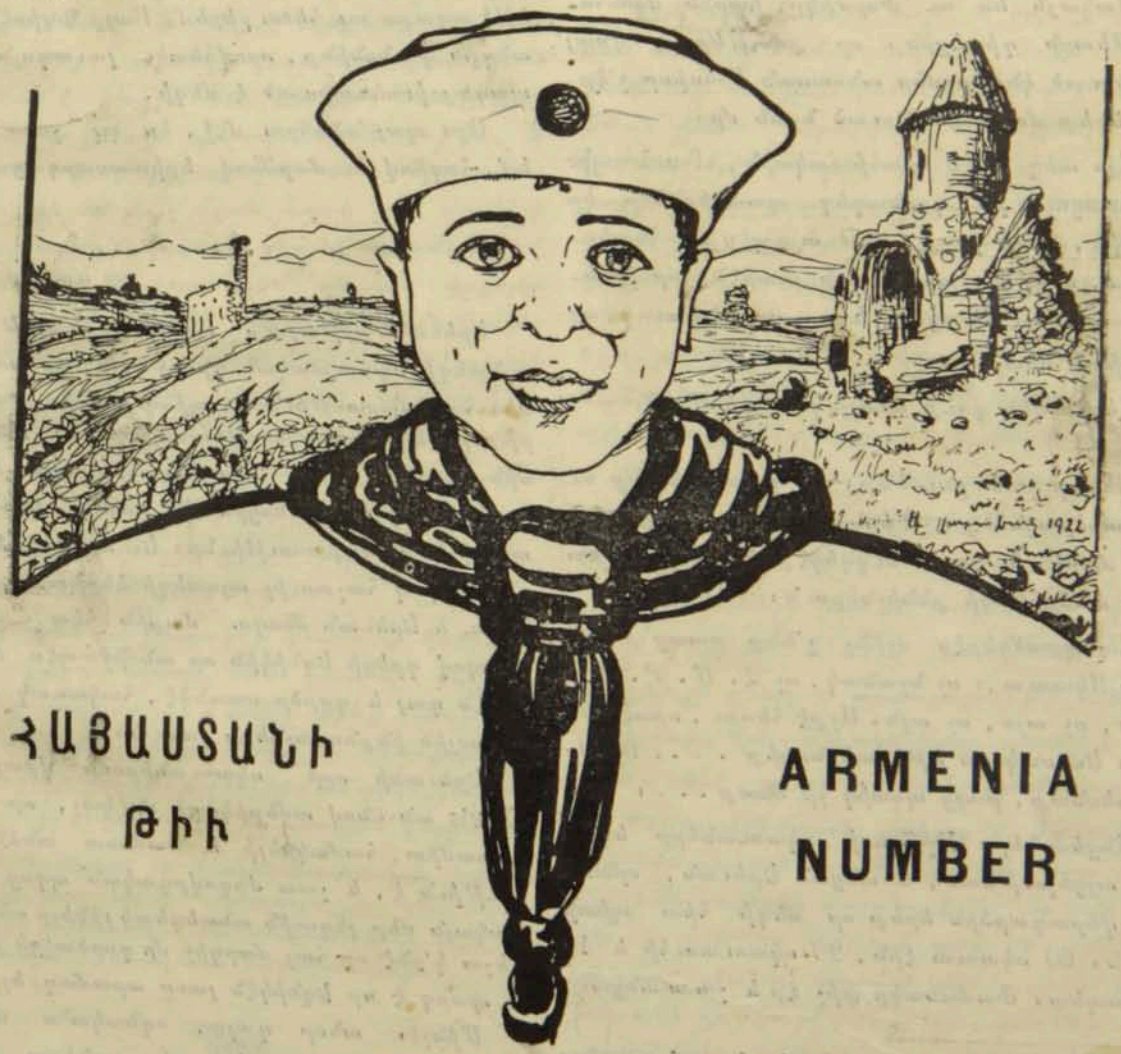

ՀԱՅԱՍՏԱՆԻ ԹԻՒ

ARMENIA NUMBER

Հասցէ՝ Խորասանճեանց խան
Սիրքէճի, Կ. Պոլիս

Adresse, Khorassandjian Han
Constantinople, Sirkédji

ՀԱՅՐԵՆԻ ՆԱՄԱԿՆԵՐ
Պ. ՎԱՀԱՆ ՉԵՐԱԶԷՆ

Ալեքսանդրապօլ 7 օգոստոս

ՍԻՐԵԼԻ ՏՂԱՔ

Ձեր կողմէ ղրկուած սկաուտական լուսանըկարները ստացանք։ Ճիշդ այդ բոպէին, սկաուտներուս բանջարանոցէն քաղուած մեր առաջին վարունկները կը ճաշակէինք, ես ու օգնականս Ժորժ (Զաքէոս) Մարտիկեանը։

Մտածեցինք թէ ինչքան լաւ կը լինէր եթէ հնարաւորութիւն ունենայինք այս պտուղներէն ղրկելու ձեզի։

Լուսանկարները տարի ննջարան, որպէս թափուեցան գլխուս և մէկիկ մէկիկ հարիւրաւոր ձեռքերէ անցան։ Խեղճ տղերքը հիացմուն տեսարաններուն և կը հարցնէին. «Պարոն ջան, մեզ էլ պիտի տանիս Պոլիս, հա՞ Պարոն ջան...»։

Սակայն ես ու Ժորժիկը խորին մտահոգութեամբ դիտեցինք որ քարթերուն վրայ զարնուած կնիքը մեր անուանի Մասիսը չ'էր, այլ երեք մասի բաժնուած նշան մը։

Այս տեղ ամէն որուն ճակտին, «Բարձրացիր Բարձրացուր»ին գունաւոր պատկերները կը փայլին, մինչ դուք, պէտ այդպէս կը հասկցնեմ, վազ էք անցեր այն տարէն, որ ջրհեղեղի տակ չէ մնացեր, և որ արևան տակ ալ չի պիտի մնայ։

Վերջապէս դուք աւելի լաւ գիտէք(*)

***

Մենք շատ լաւ ենք։ Կը բարձրանանք ու կը բարձրացնենք։ Զ'եմ ուզեր շատ խօսիլ։ Մեր մասին հարցում ուղղեցէք Նամակիս հետ եկող ամերիկացի քննիչներուն։

Ապսպրածներէս ոչինչ չ'ենք ստացեր, ոչ «Հայ Սկաուտ,» ոչ նշանակ, ոչ Հ. Մ. Ը. Մ.ի նշան, ոչ այս, ոչ այն։ Աչքէ հեռու, սրտէ հեռու։ Եւ սակայն եթէ տեսնայիք ...։ Օր մը կը տեսնաք, բայց պղտիկ չի մնաք ...։

Անցեալները Թիֆլիսի սկաուտները եկան մեզ այցելութեան, և անցան Երեւան, ուրտեղէն վերադարձին երեք օր մեզի հետ պիտի ըլլան։ 60 սկաուտ էին, 20 սկաուտուհի և 10 խմբապետ։ Ժամանակը քիչ էր և շուտ անցաւ։

Անոնց ուղղութիւնը ցուցադրական էր (թուրքեր, հնարքներ, ևլն.), մինչ մերոնցը զուտ մարմնամարզական։ Մերոնց միօրինակ, մաքուր, կայտառ երեւոյթէն իրենք խորունկ տպաւորութիւն կրեցին։ Գեղեցիկ դրօշներ ունէին, որոնցմէ մենք զուրկ ենք, որովհետև կարր չ'ունինք. շատ դրօշներու, ճակատներու, կուրծքերու վրայ, մեր նշանակը ընդելուզուած էր պօլշեւիկեան զինանշանին (մուրճ ու մանգաղ) և կարմիր աստղին հետ։

Ալէքսանդրապօլի քաղաքի սկաուտներն ալ եկած էին։ Դրօշակ չ'ունին, «բարձրացիր բարձրացուր»ը եասախ է։ «Պատգամ» (պատանի գոմունիստ) անունը կը կրեն, և երկու մասով կը բաժնուին, որովհետև սկաուտական երդումին առաջին յօդուածը չ'են ընդունիր, որպէս երկու մասով բաժնուը մերժեցին անել....

Առ այժմ, Պոլիս վերադարձս ցորչափ ինձմէ կախուած է, միտք չ'ունիմ։ Ուրիշ խնդիր, եթէ տղաքս ալ հետս բերեմ։ Բայց Պոլսէն ալ անդին կ'անցնինք, որովհետև լուսաւոր ապագայ խոստացուած է մեզի.

Այս պայմաններու մէջ, ես ալ շատ լաւ եմ, հոգիով ու մարմնով երիտասարդացած։

***

23 Օգոստ.

Երեւան երթալուս առթիւ, ծանօթացայ այնտեղի սկաուտական դրութեան, որ շուտով մեծ համեմատութիւններ պիտի առնայ՝ ամերիկացիներու աջակցութեան շնորհիւ։ Թերեւս մինչեւ 100) հատ որբանոցային սկաուտներ հանեն։ 5րդ որբանոցին մէջ տուի կեանքիս առաջին դասախօսութիւնը։ Եւ որովհետև ես չ'էի կարող հաշտուիլ այստեղի ձեռնարկս թողնելու և Երեւան մնալու մտքին հետ, շտապ կերպով գրեցի Եղնիկին որ անմիջապէս Թաւրիզէն գայ և գործը ստանձէ, հակառակ պարագային ինքնակոչները շատ են։

Երեւանի որբ սկաուտներուն վրայ M. Dewis անունով ամերիկացի մը կայ, որ շատ լուսամիտ, համակրելի և համեստ անձնաւորութիւն է, և շատ ժողովրդական՝ տղոց մօտ։ Սակայն մեր լեզուին անտեղեակ լինելը անհրաժեշտ կ'ընէ որ հայ մարդիկ մը գործակցի իրեն, և պարզ է որ Եղնիկէն լաւը տրամադրելի չէ։

Մինչեւ անոր գալը, օգնականս Ժորժը ղրկեցի Երեւան, երեք սկաուտներու հետ, որպէսզի հոն կազմակերպութեան և մար-

(*) Մեր սիրելի Զերազը սխալի մը զոհ կ'երթայ Արարատեանի նշանակը ջնջուած կարծելով. այդ նշանակը կայ ու կը մնայ հայ սկաուտի ճակտին վրայ։ (Տ.Խ.)

գանքին։ Երբ վերադառնայ, նորէն ես պիտի երթամ 10 15 տղաներով, փորձեր կատարելու և մարմնակրթական ցուցմունքներ տալու համար և այսպէս շարունակաբար մինչև որ Եղնիկը գայ։

Պէտըն-Բաուըլի նամակը հանդիսաւորապէս կարդացուեցաւ և պատին վրայ ցուցադրուեցաւ մեր ընթերցարանին մէջ։

Մեզ այցելող զանազան ամերիկացի քննիչներն ալ լաւ տպաւորուեցան, և խոստացած են ի նպաստ մեզ յուզել և կապ հաստատել տալ ամերիկայի սկաուտական շրջանները։

Հայաստանի արտա-որբանոցային սկաուտական դրութիւնը կատակերգական է։

Մեր տղաքը խորունկ հիասթափութիւն կիսեցին տեսնելով որ տպագրուած նոր թերթերուն մէջ ակնարկութիւն մը իսկ չկար իրենց մասին։ Թերևս օտար թերթերէն թարգմանելով քիչ տողէն գրէք մեր մասին։

Վարագը կը շնորհաւորեմ իր հրաշալի գըրքոյկին համար։ Ֆութպոլի այնքան գործնական դասագիրք, ուրենց վճռական պատասխան տրուած է խաղին veteranները հետաքըքրող զանազան կնճռոտ պարագաներուն առթիւ, և ուրենց ֆութպոլիստներու մեծ պատուհաս օֆ սայտի մասին այնքան յստակ ու մանչելի ծանօթութիւններ կան, գէթ ոչ մի տեղ չ'եմ պատահած։ Ես վստահ եմ որ այս գրքոյկը դարագլուխ մը պիտի բանայ հայկական ֆութպոլին համար, և դաշտին վրայ շուտով զգալի պիտի ըլլայ այն գերազանց հասկացողութիւնները խաղին նրբութիւններուն մասին, զորս այս գիրքը այնքան պարզ գիծերով յաջողած է ներկայացնել ընթերցողին։

Սարգիս Վարագս, արդէն մեր սկաուտանոցին մէջ ծանօթ դէմք մըն ես։

Խնդրեմ փութացուցէք գունաւոր կտորներ, դրօշակներու համար, նաև բոմբ մը, օրինական գունտ մը (7 k 250). երեք ֆութպոլ։ Պէյզպոլի գնդակներ միայն և Պասքէթպոլի գնդակներ ստացանք վերջերս ամերիկայէն։ Սընտուկները բացուած էին, և շատ բան վերցուած։

Յ. Դ. Անցեալ օր գրական-թատերական երեկոյթ տուինք, շատ յաջող։ Ներկայացուցինք «Պաղտասար Աղբար», սկաուտական արտասանութիւններ, ևլն։ Յառաջիկային՝ «Մեծապատիւ մուրացկանները»։

7 Մայիս 1922

Կազաչի-պոստ

ՍԻՐԵԼԻ ՀԱՅՐԻԿ

Այստեղ եկան, 8—10 օր առաջ, Հ. Օ. Մ.ի պատուիրակներէն Պ. Պ. Նազարէթեան և Մալումեան, որոնք քեզմէ և իմ այլ սիրելիներէս նամակներ և տեղեկութիւններ բերելէ զատ, բերին նաև Տօքթ. Մութաֆեանի նամակը և և տեղական Չալխուշեանի պատրաստել տուած դեղերը։

Որովհետև Պրն. Արշակ Սաֆրաստեանի գալուստն ու անմիջական մեկնումը միաժամանակ լսեցի, ժամանակ չպիտի ունենամ այս անգամ մասնաւոր նամակներ գրելու, իմ շնորհակալութիւնս յայտնելու համար։ Մինչ այդ, վստահ եմ որ դուն սիրով յանձն պիտի առնես իմ կողմէս իմ երախտիքս յայտնել այդ ազնիւ անձնաւորութիւններուն, ինձ հանդէպ իրենց ցոյց տուած համակրանքին ու հոգածութեան համար։

Վերջապէս դեղերը առի, և երբ կարողանամ աւելորդ ժամանակ գտնել Տօքթ. Մութաֆեանի և այլոց պատուէրները գործադրութեան դնելու, ներարկումը պիտի ընել տամ։ Իսկ առ այժմ, և բաւական առնէ ի վեր առողջութիւնս շատ լաւ է, և իմ մէջ այս երկու ուրխնները իրարու հետ շատ մօտիկ ազգական են, և ղօլբուխ ղօլբուխի կը պառտին իրարու հետ։ Սա ալ ըսեմ որ դեռ նոր եկայ օդափոխութենէ։ Հայր՛, չի վախնաս։ Տէրէչիչէք գացի, երեք շաբաթ նստայ ու եկայ, ալէմ-տաղի պէս ողջ մըն է անպարտմանարար։

Պրն. Սաֆրաստեանը անտարակոյս քեզ պիտի տեսնայ ու խօսի, այնպէս որ շատ բան չի մնար գրելու։

Սկաուտներս շատ ու շատ առաջ գացած են ու կ'երթան։ Ահագին համակրանք և համակրանքի դրական արտայայտութիւններ կը վայելենք, Պրն. Արշակը թող պատմէ։ Եթէ քունս ներէ, աւելի երկար կը գրեմ։

Թեթև ձմեռուան յաջորդեց վաղաժամ և հրաշալի գարուն մը։ Տղաքս դեռ նոր վերադարձան գեղեցիկ տողանցքէ մը, որ սարքեցին Mr. Armstrong Smith ի պատուին։ Հիմա բոլորն ալ շրջանակ կազմած կը պարեն խաչոր խարոյկի մը շուրջ, որ կը վառենք ամեն շաբաթ իրիկուն մեր հեռաւոր սկաուտ եղբայրներուն յիշատակին։ Շատ երջանիկ կեանք է։

Յաջողութենէ յաջողութիւն կ'անցնինք։ Ամէն ձեռնարկ արդէն կանխաւ յաջողութիւն է, ոչինչ չ'են մերժեր մեզ։ Երազի մէջ կ'ապրիմ կարծես։ Ո՞ւր մնացին Պոլիսի մռայլ օրերս։ Nul n'est prophète…

Յաջողութիւն կը մաղթեմ նաեւ «Մեր Տան Երգերուն» հրատարակութեան։ Ինծի քանի մը օրինակ. բաւական շատ, ղրկելու ըլլաս աղէկ կ'ըլլայ։ Որբերուն արտասանել կու տամ ոտանաւորները։ Այդ տետրակներէն երեք հատ իմ քովս են (brouillonները), և հրաշքով ազատեցան ծովէն և Կարսի կողոպուտէն։

Այսքանով կը փակեմ, որովհետեւ քունս եկաւ։ Այսօր շատ յոգնեցայ։ Տղոցս հոգին բերանը բերի տողանցքով, մարզանքներով եւլն։

Կլիմաներս շատ լաւ են։ Անհագին կը բազմապատկուին կոր։ «Արին» լաւ է, առաջին և պէյին բարեւ կ'ընէ։ Տնօրէնները կը հիանան։ Պրն. Նազարէթեանը եթէ գայ կը պատմէ։

Իմ պաշտելի տղոցս հետ շատ երջանիկ կաղանդ մը անցուցի։ Ամէն զոհողութիւն ըրի, և յաջողեցայ արքայավայել կաղանդ մը վայելել տալ իմ 175 հրեշտակային և խոստմնալից որբերուս։ Ոգեւորութիւնը իր գագաթնակէտին էր հասած։ Անոնց սէրը դէպի ինծ յուզիչ կերպով կը յորդէր։ Ժամը գիշերուան 12ին մէկ մնացած, սկաուտական նուագախումբը «Մեր հայրենիքը» զարնել սկսաւ, և բարեւի կեցած, սրտատրոփ, յուզմունքէն ելեքտրականացած մուտք գործեցինք նոր տարին։ Տպաւորիչ վայրկեան էր։ Բոլոր տղաքը զգացին ինչ որ ես կ'զգայի, ինչ որ կ'ուզէի որ զգան։ Արդէն բոլորն ալ իմ շունչս կը քաշեն ու կու տան, Ցոյցեր կատարեցինք Ամերիկացիներուն ի պատիւ, Հայաստանի մէջ առաջին անգամ ըլլալով իրենց ազգային երգը նուագելով։ Իսկ հետեւեալ օրը թատերական երեկոյթ մը տուինք, ներկայացունելով «Պաղտասար աղբար», կենդանի պատկերներ, եւլն։ Վերջապէս, Հայաստանի ամէնէն երիտասարդ, կենսունակ. գեղեցիկ ոյժերը իմ տրամադրութեանս տակ են այստեղ, Կազաչի Բօստի սկաուտատան մէջ, որուն համբաւը մեծ է և դեռ պիտի մեծնայ, եթէ նախախնամութիւնը հայթայթէ առիթներ։ Երեւանի մէջ ալ սկաուտական շարժումը, որուն գլուխն է Օննիկ Եազմաճեան, հսկայաքայլ կը յառաջդիմէ, հակառակ ամէն դժուարութեան։ Մանաւանդ որ իր անզուսպ եռանդը և ջերմ վերաբերմունքը այնտեղ փոխադրած է Մր. Պրաունը, մեր նախորդ լիազօրը։

Մեր որբանոցը ֆիզիքական զարգացման թերեւս աննախընթաց դպրոց մըն է, և անհաւատալի ու վաւերական արդիւնքներ ձեռք բերի։

Այն տղաքը որ բերաննին բաց կը դիտէին իմ ֆիզիքական չափերուս և փորձերուս, հիմա անցած են զիս, և անոնց փորձերը կատարելէ այնքան հեռու եմ, որքան անոնք էին ինծմէ։

Այս ձմեռ մանաւանդ, զարմանք սփռեցին իրենց չորքաշութեամբ, բաց ծունկերով, ձիւնի լոգանքներով։ Մեր ակար կողմը սկաուտական գիտելիքներն են, բայց գարնան այդ թերին ալ մասամբ կը դարմանեմ։

ՍԻՐԵԼԻ ԵՒ ԿԱՐՕՏԵԱԼ ՍԻՄՈՆՍ

Երկար և անչքմեղանալի լռութենէ մը վերջ կը գրեմ քեզ։— Նամակդ ստացած եմ ժամանակին։

Գործէս քաղած բարոյական գոհունակութիւններս աննշմար կ'անցնէին մարմնիս մաշումը, և դուրսի դրոհները վրդ կուգան։ Գործս գրաւած է բոլոր եռանդս, ժամանակս, ուշադրութիւնս։ Ոգի ի բռին կ'աշխատիմ, օր մը լաւ կը քաղեմ, օր մը վատ։ Պահակապետի մշտական հսկումէս ու պատասխանատուութենէս զատ, պէտք է հսկեմ իմ 180 փառաւոր պատանիներուս բարոյական կամ ֆիզիքական ամէն մի շեղումին, մարմնին ամէն մէկ մկանին, նկարագրին ամէն մէկ գծին վրայ։ Իմ մանրակրկիտ բնաւորութիւնս թոյլ չի տար ինձ ըսելու թէ ամէն ինչ կատարեալ է, բայց արդիւնքը գնահատելի է։ Վերջին ծայր առողջ ու տաքարիւն, բաւական կարգապահ, և մանաւանդ խիզախ ոգիով տղաք ունիմ, որոնք ո՛վ գիտէ ուր չպիտի գային ետեւէս։

Միջավայրս նեղ, բայց վերջին ծայր ջերմ է։ Աւելի կամ նուազ վերապահ, բայց և այնպէս անկեղծ համակրութիւններով շրջապատուած եմ։ Օդը, բնութիւնը, ամէն ինչ միօրինակ է։ Կազաչի-Բօստի սահմաններէն դուրս չ'ենք գար։ Ո՞ւր են Պոլսոյ զանազանութիւնները, ընկերութեան, ժամանցի, արշաւանքի։

Հիմնարկութիւնս աստղ մըն է Հայաստանի մէջ։ Կազաչի-Բօստին մէջ, որ փոքրիկ կատարեալ քաղաք մըն է, եղական դիրք ունինք

մենք։ Այս փոքր անկախ ոլասխոյն բանակը, գեղարուեստական և սրօրտական ուժը մենք ենք։ «Սկաու՞տ»... այս բառին տուած ենք առասպելական հմայք մը, ինչպէս ժամանակ մը Տորքը։

Մեր թատրոնը անուն կը թողնէ, նուագախումբը ամէն հաւաքոյթի զարդն է։ Խրախտողունցքնիս մեծ օրերը կը տօնէ։ Վերջապէս, Սիմ ջան, լաւ ենք։ Պէտք էր դուն ալ հոս լինէիր։ Գործ կը լինի քեզի։ Նիւթական գոհացում քիչ. բայց բարոյական շատ։

Հիմայ շատ գրաղած եմ ամառուան ծրագիրը գծելով, տղոցը թեթեւ հագուստները պատրաստելով, ևլն։ Աշխատանքին վերջը չի գար բայց այնպէս քաղցր է որ չ՚եմ յոգնիր։

Ագարակ ալ ունինք։ Սի՛մ, գիտե՞ս, խողեր ալ ունինք մեր ագարակին մէջ. և ոչինչով կ՚ապրին. մեծ արդիւնքներ տալով։ Բայց իմ իսկական ագարակս տղաքն են։ Տեսնաս ինչ ֆիզիքականներ ձուլեցի։ Ուր էր թէ իմինիս կողքին ձեռնահաս մէկն ալ ունենայի աղջկանց ագարակ մը։

Սիրով համբոյրներս ընկերներուս, մասնաւորապար Անդրանիկիս, որուն կը մաղթեմ նորանոր նուաճումներ իմ սիրական տարրիս, ծովուն վրայ, որմէ յաւէտ բաժնուած եմ, եթէ Վանայ ծովը չի տեսնամ։

Համբոյրներով
ՎԱՀԱՆ

ՍԿԱՈՒՏՆԵՐ

Անցնում են մեր չարքեր մատաղ
Շարքեր մանուկ եւ ճզօր
Անցնում են միշտ կայտառ, ուրախ,
Սրտերնին վեհ, անբիծ ու անդորր:

Մեր փոքրիկ աշխարհում սրբազան,
Կոփում ենք ու կերտում մեր հոգին,
Հոգիներ յստակ, մանկական,
Հրաշագործ կերտողի մեծ ձեռքին:

Մենք ունինք երկու մեծ սկզբունք
Սկզբունք երկնային ու մաքուր
Փռնում ենք այս խօսքեր մեր սրտում
Վեհ խօսքեր՝ «բարձրացիր բարձրացուր»:

Ալեքսանդրապոլ — ԽՈՐԷՆ ՍՃԷՄԵԱՆ
Վ. անեցի

ՀԱՅ ՊԱՏԱՆԻՆ

Հայ պատանի, Սիրտդ մաքրիր
Վատ գործերից դու ետ քաշուիր
Ցիզիքապէս եւ գործերով
Հոգով մարմնով անբիծ դարձիր:

Արգելքներէն ետ մի կանգնիր,
Առաջ քալէ դու համարձակ
Նուիրիր քեզ սուրբ գործերի,
Փրկելու քո անշէն երկիր:

Մանուկներին միշտ բարձրացուր
Որ մեծանուն, լաւ մարդ դառնան
Բարձրացնեն միշտ ու բիշին
Հայաստանի պարծանք ըլլան:

Ալեքսանդրապոլ
ՄԿՐՏԻՉ ՄԱԼԽԱՍԵԱՆ
Վ. անեցի

Ի՞ՆՉ ՆՊԱՏԱԿԻ ՊԷՏՔ Է ՁԳՏԻ ՀԱՅ ՍԿԱՈՒՏԸ

Մենք գիտենք որ Հայաստանը դարերից ի վեր միշտ եղել է ճնշումների տակ, և մինչ այսօր էլ այդ լծի տակն է։

Այս վերջին տարիներում Հայաստանում ծագել էր փայլուն արեւը, բայց սեւ ամպերը շուտով եկան և արեւի ճառագայթներին խափանեցին, և մինչեւ այսօր էլ խափանում են։

Իսկ ներկայիս տեսնում ենք. որ այդ սեւ ամպերը հետզհետէ հեռանում են և նկատելի են լինում արեւի ճառագայթներ։ Այդ ճառագայթներն են հայ սկաուտի խմբերն ու խմբակները, որոնք հիմք են դրել գլխաւորապէս Կ. Պոլսում և այդտեղից տարածուել են նաեւ Անդրկովկասում և այլ տեղերում։

Ահաւասիկ սրանք են մեր հայաստանի փառքն ու պարծանքը, որոնք պէտք է բարձրանան Մասեաց սարի նման։

Ուրեմն ճիգ թափի՛ր, Հայ սկա՛ուտ, որպէսզի արժանանաս այդ փառքին ու պատւին։ Զարգացրու քո միտքն ու մարմինը, ուժեղացրու քո ջլուտ բազուկները և բարձր պահիր հայրենիքի պատիւը, որպէսզի գայ ժամանակը որ մի օր մեծ պարծանքով դուրս գաս և ծածանեցնես մեր Եռագոյնը։

Անաւասիկ, Հայ Սկաուտ։ Դու պէտք է հասնիս այն նպատակին, և այդ նպատակին հասնելու համար չպէտք է յուսահատիս, որովհետև շատ յուսահատեցուցիչ դէպքեր են եկել, բայց դու միշտ եղել ես անսասան, և սրանից յետոյ էլ պէտք է աւելին անես։ Իսկ որպէսզի հասնիս այդ նպատակին, դա կախուած է նաև բարձրացողներից, որոնք պէտք է քեզ բարձրացնեն Մասեաց սարի նման։

Ալեքսանդրապոլ ՄԿՐՏԻՉ ՅԱՐՈՒԹԻՒՆԵԱՆ
Կազաջի Բոս

ՔԷԲԹԸՆ Մ. Տ. ՊՐԱՈՒՆԻՆ
ԿԱԶԱՋԻ ՊՈՍՏԻ ՆԱԽՈՐԴ ԽՄԲԱԳԻՐ ԵՒ ՀԱՅԱՍՏԱՆԻ ԱՄԵՐԻԿԵԱՆ ՆԵՐԿԱՅԱՑՈՒՑԻՉ

ԻՐ ՄԵԿՆՈՒՄԻՆ ՍՈՒԹԻՒ ԽՕՍՈՒԱԾ

ՍԻՐԵԼԻ ՄԸՍԴԸՐ ՊՐԱՈՒՆ,

Անկարելի է բառերու թոյլ օգնութեամբ թարգմանել այն զեղուն զգացումները որոնցմով փոթորկած ենք ամէնքս։ Սակայն ստիպուած ենք առ այժմ այդ ձևով արտայայտել այն անկեղծ համակրանքը, խոր հիացումը և անհուն երախտիքը զորս կը տածենք ձեզ հանդէպ։

Մենք, բազմաչարչար և մարտիրոս ազգին մատղաշ չառաւիղներս, վայելելով ազատ Ամերիկայի հոգատարութիւնն ու պաշտպանութիւնը շատ լաւ ենք ըմբռնած այդ անշահախնդիր աջակցութեան բովանդակ վեհութիւնը և անձնուիրութիւնը այն ազնիւ օտարազգիներուն որոնք եկած են աշխատիլ մեզ համար։

Դուք, մեր սիրեցեալ Մըսդըր Պրաուն, այդ ազատամիտ և այլասէր ժողովուրդին փայլուն ներկայացուցիչը եղաք, և մեր ծուարուած ազգութեան վերջին և անյոյս խլեակները, շնորհիւ ձեր ցուցադրած սապետական և աներկուն պաշտպանութեան, Փիգիքայէս փրկուեցան և անվթար պահեցին ապրելու կամքը, որ մեր ժողովուրդին անսպառ դրամագլուխն է։

Մեր սկաուտ-պահականոցը մանաւորապէս ձեր բարի ուշադրութեան առարկան լինելով, կարճ ժամանակի մէջ բարենորոգուեցաւ ամէն տեսակէտով, և թոյլ բարոյականով ու հիւծուած մարմիններով տղերքը, շնորհիւ ձեր հզօր քաջալերութեան և աջակցութեանց, արժանացան սկաուտ անունը կրելու պատւին, և այդ նախանձելի տիտղոսը տանելու փառքով և գիտակցութեամբ։

Եւ այժմ ձեր մեկնումը մի այնքան տխուր յայտնութիւն է, որուն հետ դժուար եղաւ մեզ համար հաշտութեան եզր մը գտնել։ Ճնշող խրտուիլութիւնը մեզ համար տանելի կը դառնայ միայն այն նկատումով, որ ձեր մեկնումին մէջ կը գտնենք արժանի բարձրացում և վարձատրութիւն, ի գնահատանք այն բազմապիսի առաքինութիւններուն զորս արտաբերեցիք մինչև ցարդ ձեր պաշտօնավարութեան միջոցին։

Ուր որ ալ երթաք, ինչ որ ալ ըլլայ, մեր սիրող սրտերն ու քնքուշ յիշատակները ձեզ հետ պիտի լինին։ Փափուկ անկիւն մը պիտի ունենանք մեր իւրաքանչիւրին քողցրագոյն յիշատակներուն մէջ։ Ձեր ամէն գործին, ամէն ձեռնարկին մէջ, ձեզ զօրավիգ պիտի գտնէք ձեր սիրած սպիտակաշղթեան և թխամորթ հայորդիներուն սրտագին ցանկութիւնները, երախտագէտ և քաջալեր ժպիտը, գերազանց յարգանքի խոշոր բարեւը որ իրենց թանկագին և անզուգական բարեկարը եղաւ։

Մեր պահականոցին մէջ պատւոյ տեղ ունի մի գեղազարդուած արձանագրութիւն։ Այդ՝ մեր սկաուտական երդումն է, որ երեք յօդուածով կ'ուրուագծէ այն դալար շաւիղը որուն պիտի հետեւի պատանին, հասնելու համար բարի մարդ և տիպար քաղաքացի դառնալու իտէալին։ Ամէնազգի միլիոնաւոր տղաներ այդ երդման վրայ կը հիմնադրեն իրենց կեանքի ուղղութիւնը։

Մեր սրտերուն մէջ մենք որոշեցինք չորրորդ յօդուած մ'ալ աւելցնել այդ վսեմ ուխտի վրայ։

«Կ'երդուինք մեր սրտերուն մէջ անջինջ պահել ձեր յիշատակը, երախտապարտ լինել ձեր բարիքներուն համար, արդարացնել այն յոյսերը որ դրած էք մեր վրայ, և օգնել ձեզ մեր կամքին ու բազուկներուն բոլոր ուժովը ու թափովը, մեր անկեալ հայրենիքը իր պատուանդանին վրայ բարձրացնելու համար։

Ձեր անունը մեզ մօտ պիտի մնայ նաև մի ուրիշ որոշման կապով։ Հանդիսաւոր և միահամուռ ձայնակցութեամբ, ցանկացանք որ բարեհաճիք ընդունիլ «Կազաջի Բոստի պատուակալ սկաուտապետի» տիտղոսը։ Ընդունելով ձեզ իբր մեր պետը, չի նայած մեզ անջատող հեռաւորութիւններուն, մենք հանդոյց մը եւս աւելցուցած կը լինենք այն անխորտակելի շղթային, որը մեզ պիտի կապէ ձեր յիշատակին և մեր յանձն առած պարտականութիւններուն։

Near East Relief

151, Fifth Avenue

New-York

November 14. th, 1921

The Boy Scouts of Alexandropol, Armenia

My dear Comrades,

I wonder if you have seen the pictures that were taken of you while we were in Alexandropol. I enclose a few prints herewith, in which you may be interested, and I need not assure you that we remember most pleasantly our brief visit with you last summer, and are determined to do everything within our power to help you to become useful citizens and leaders in the new era that must and will come to your country.

Sincerely yours
(Sgd) C. V. VICKREY
General Secretary

ԱՄԵՐԻԿԵԱՆ ՆՊԱՍՏԱՄԱՏՈՅՑ

Նիւ-Եորք 1921 Նոյմբ. 14

Հայ Բոյ-Սկաուտներ Ալեքսանդրապոլի

Հայաստան

ԱԶՆԻՒ ԸՆԿԵՐՆԵՐ

Ձեմ գիտեր թէ տեսա՞ք այն պատկերները որոնք լուսանկարեցինք մեր Ալեքսանդրապոլ եղած ատենը, ներփակ կ'ուղարկեմ մի քանի հատ որոնցմով կարծեմ պիտի հետաքրքրուիք:

Ձեզ կը վստահեցնեմ որ, մենք մեծ հաճոյքով կը յիշենք մեր անցեալ ամառուան կարճ այցելութիւնը Ձեր մօտ եւ որոշած ենք կարելին ընել, մեր կարողութեան սահմանին մէջ, Ձեզ օգնելու՝ որպէսզի ըլլաք օգտակար քաղաքացիներ ու առաջնորդներ այն նոր սահմաններուն մէջ՝ զոր պէտք է եւ պիտի ունենայ Ձեր Հայրենիքին:

Ձերդ անկեղծօրէն
Չ. Վ. ՎԻՔՐԻ
Ընդհանուր Քարտուղար

Որովհետեւ դուք սկաուտ էք, գերազանցօրէն։ Սկաուտ էք, որովհետեւ բարձր պահելէ զատ ձեր մեծ հայրենիքին պատիւը, սիրեցիք նաեւ մերը։ Սկաուտ էք, որովհետեւ խոստացաք օգնել անկարին, զայն չի լքել վտանգի պահուն, եւ ձեր խօսքը նուիրական եղաւ։ Սկաուտ էք, որովհետեւ ձեր պարտականութիւնը կատարեցիք ամէն հանգամանքներու ներքեւ։ Սկաուտ էք, որովհետեւ շատ բարիքներ գործեցիք, որոնց հաշիւը չկայ։ Սկաուտ էք, որովհետեւ մաքուր եղաք խօսքով ու գործով։ Սկաուտ էք որովհետեւ զուարթ էիք միշտ, քանի որ ձեր խիղճը մաքուր էր, եւ պարտականութիւնը կատարած մարդու երջանիկ եւ չնչող ցոլքը կը ճառագայթէր ձեր դէմքէն։ Սկաուտ էք, որովհետեւ միշտ համեստ ու քաղաքավար եղաք ձեր բարձրութեան մէջ։ Սկաուտ էք, որովհետեւ շինարար, հետեւողական, ստեղծագործ եւ յառաջող եղաք։ Սկաուտ էք, որովհետեւ օգնեցիք դժբաղդին, տկարին, անկեալին, մերկին, սովածին, հիւանդին։ Սկաուտ էք, որովհետեւ քաջ, անսասան եւ պաղարիւն եղաք մեծ վտանգներու ժամանակ։ Սկաուտ էք, որովհետեւ բարձրացուցիք մեզ ամենքս, ու բարձրացաք։

Եւ հիմա, երթաք բարով ու բարի ճանապարհ։ Այնտեղ դուք մեզ չ'էք կարող մոռնալ, որովհետեւ ձեր աչքին առաջ ցցուած պիտի տեսնէք միշտ մեր վսեմ խորհրդանիշին իրական պատկերը, ալեհեր ու հսկայ Արարատը իր բոլոր պատմական, բարոյական, ֆիզիքական մեծ նշանակութիւններով։ Մենք բոլորս, ձեր սիրական հայ սկաուտները, լցուած բոցախուռն, այրեկիզուած սրտերով, ձեզ կը ցանկանք առողջութիւն եւ երկար կեանք, լիակատար յաջողութիւն ձեր բոլոր բարի ձեռնարկներուն մէջ, եւ այն գերագոյն ու անուական երջանկութիւնը որ մենաշնորհն է այն մարդուն, որ անշեղ կերպով կատարած է իր պարտականութիւնը եւ որ այնքան երախտապարտներ ունի։

Ալեքսանդրոպոլ, Կազաչի Պոստ, 15 Օգոս. 1921

Կազաչի Պոստի Սկաուտներու կողմէ

Խմբապետներ
ԳԱՍՊԱՐ ՄԿՐՏԻՉԵԱՆ
ԼԵՒՈՆ ԱՒԵՏԻՍԵԱՆ
ՍԱՐԳԻՍ ԱՒԵՏԻՍԵԱՆ
ՍԱՄՍՈՆ ԻՍՐԱՅԷԼԵԱՆ
ՍՄԲԱՏ ԵՂԻԱԶԱՐԵԱՆ

Պահակապետ
ՎԱՀԱՆ ՉԸՐԱՉ

Օգնական՝
ԺՈՐԺ Մ. ՄԱՐՏԻԿԵԱՆ

Ուսուցիչ
ՄԱՄԻԿՈՆ ԳԱՍՊԱՐԵԱՆ

Սկաուտական Թեկնածուներու Խումբէն
ՄԿՐՏԻՉ ԹՈՐՈՍԵԱՆ

Արհեստանոցի Խմբապետ
ՄԻՀՐԱՆ ՄԱՆՈՒԿԵԱՆ

Charles V. Vickrey
General Secretary
ՄՐ. Չ. Վ. ՎԻՔՐԻ
Ընդ. Քարտուղար

NearEastRelief

ԱՄԵՐԿՆ. ՆՊԱՍՏԱՄԱՏՈՅՑ

Ամերիկեան նպաստամատոյցի այն յարգելի դեմքերը որոնք ազնուօրէն եւ եռանդուն կերպով փարած են Հայաստանի տառապանքի թեթեւացումին:

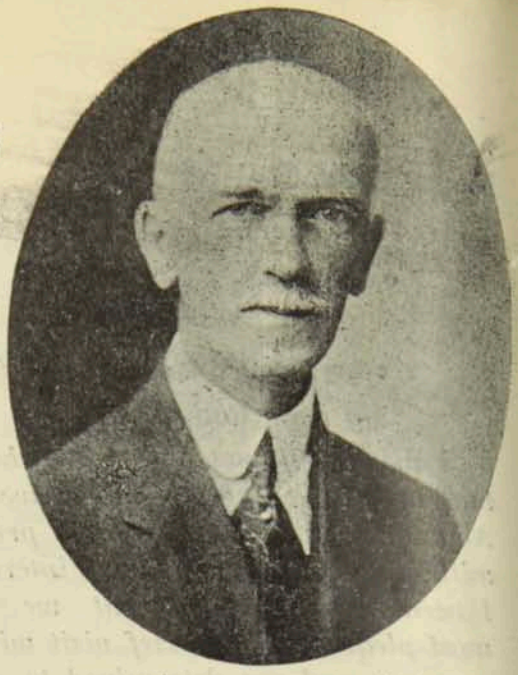

Dr. F. W. Maccallum
Director Caucasus Branch
ՏՕՔԹ. Ֆ. ՈՒ. ՄԷՔԱԼԸՄ
Ընդհ. Տնօրէն Կովկասի Ճիւղին

Capitain M. D. Brown
Represantative of Armenia
ՄՐ. Մ. Տ. ՊՐԱՈՒՆ
Հայաստանի Ներկայացուցիչ

ՉԵՋ

ՄԻՇՏ ԵՐԱԽՏԱՊԱՐՏ

ՀԱՅԱՍՐԱՆԻ ՄԱԱՌԻՏՆԵՐ

Captain E. A. Yarrow
Director-General
Caucasus Branch-Tiflis
ՄՐ. ԵԱՐՕ
Կովկասի Ընդհ. Տնօրէն Թիֆլիսի

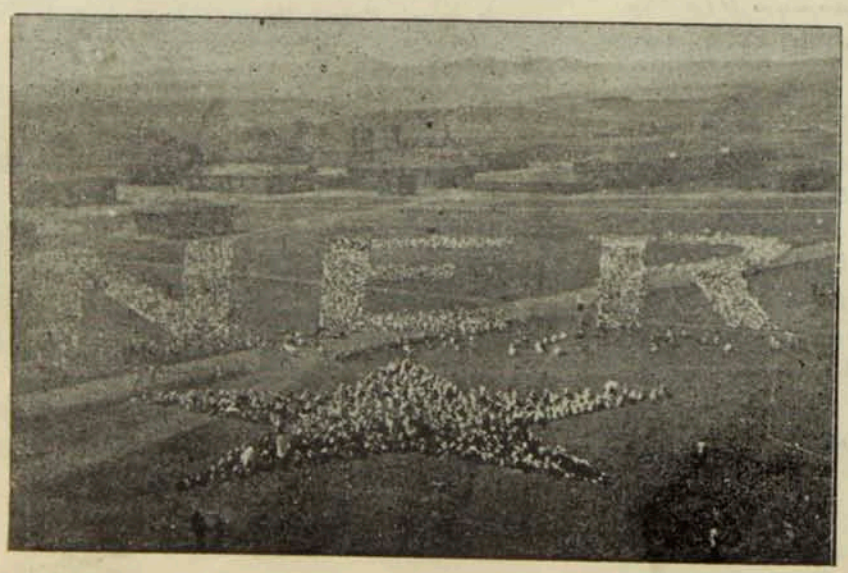

ՍԿԱՌԻՏԻ ԵՐԳԸ

Օրը մթնում է, թնդում են աւիռուն
Սրտերը մեր ժիր խնդութեամբ ջահիլ.
Սուրբ է հագել մեր պահակասուն,
Ու մենք չենք կարող մեր հիշը պահել:

Անցնում ենք շարքով առաջ ու առաջ,
Մեր ոտների տակ գետինն է թնդում,
Մեզ հրդեհել է նոր կեանքի մի կանչ
Ու մենք հզօր ենք աշխարհիկ բանտում...

Շարքեր նոյնազօր, շարքեր բիւրաբիւր
Փռուել ենք որպէս վարդավառ մի տօն,
Կազաչի-Բոսֆից մինչեւ ջինջ Վոսֆոր.
Մինչեւ արեւմուտք, հեռաւոր Բոսոն...

Անկումներից վեր, վերելքից վերե՛լ,
— Եկէ՛ք, կանչում ենք ուշացածներին,
Եկէք շարք առ շարք մեր աշխարհով մեկ,
Հները անցան, նոր բախտ չբերին...

— Եկէ՛ք, կանչում ենք, թող մեր կանչը սեղ
Ձեր հոգիներում հուրի պէս այրի,
Մեր յաղթական եկեղ ու հասէ,
Եկէք միացէք մեր հոծ շարքերի...

Երկիրը մեր հին, մորթուած բիւր անգամ,
Կանչում է արթուն, կանչում ու կրկին
Մեր խումբերն են անցնում յաղթական,
Հիւսում նոր պսակ, նոր կեանքի փառքին:

Հայաստան Գ. ՄԱՇԱՐԻ

ՍԿԱՌԻՏ ԸՆԿԵՐՆԵՐԻՍ

Ուժեղացի՛ր, ո՛վ սկաուտ,
Ուժեղացուր քո խեղճ ազգին,
Նայիր շուրջդ՝ աչքովդ տես,
Ի՞նչ ես տեսնում, արիւն, դիակ...

Տե՛ս, իմացի՛ր, ի՞նչ է քաշել
Խեղճուկ ազգդ այսքան տարի,
Այդ ցաւերով դու բորբոքուած
Քու շարքերդ սեղմիր ուժգին:

Մեր աւերակ Հայաստանը
Կանչում է քեզ, ո՛վ հայ տղայ,
Նա կարօտ է մատաղ բազկիդ,
Ու քեզ նման շատ շատերին:

Մասիսի պէս դու միշտ հպարտ
Պատրաստ եղիր հլու հանդարտ
Եւագոյնդ բարձր պահիր
Թող ծածանի լեզու առած:

Հայաստան ԽԱՉԻԿ ՀԱՅԿԱՉԵԱՆ
(Վան, հայոց ձորէ.)

ՅԱՅՏԱՐԱՐՈՒԹԻՒՆ ՓԷՐՏԸՆ ԵԱՐՕՅԻ

ԱՄԵՐԻԿԵԱՆ ՆՊԱՍՏԱՄԱՏՈՅՑԻ ԿՈՎԿԱՍԻ

ԸՆԴՀԱՆՈՒՐ ՆԵՐԿԱՅԱՑՈՒՑԻՉ

Սոյն յայտարարութիւնները քաղած ենք, այն բանախօսութենէն որ խօսած է Մր. Եարօն Ի Մայիս 1922ին Ռեթայի Ադդ. Մատենագարանի սրահին մէջ, Պատրիարքարանի կողմէ իրեն ի պատիւ տրուած թեյասեղանին առթիւ։

Հոս կուզենք հաճոյքով յիշել որ Մր. Եարօ, մասնաւորապէս մեր սրտին մօտիկ է այն պատճառաւ որ մեր դիմումին վրայ անցած տարի սիրով ստանձնեց Թիֆլիսի Հայ սկաուտներու պատուակալ նախագահութիւնը Ս. Խ.

...Կ'աշխատինք մեր բոլոր միջոցներով, մեր գործը Հայերուն հետ է, մենք անոնց գործակատարներն ենք։

Երեւանի մէջ ունինք 4000 որդի, Էջմիածնի մէջ՝ 600-1000։ Ալիքսանդրապոլի շրջանները ունինք որբանոցներու երեք մեծ կեդրոններ, 25) շէնքերով և ընդամէնը 14,000 որբերով։ Ասկէ զատ քաղաքին մէջ այլ ունինք 2000 որբեր։ Ջալալօղլուի մէջ՝ 4000, Գարաքիլիսէի մէջ՝ 2000։ Մեր խնամած որբերուն ընդհանուր թիւը կը հասնի 23,000ի։ Թիֆլիսի մէջ ալ կը կերակրենք 10,000 հայ կիներ և երախաներ։

Ակիզի օրերուն, երբ երախաները կը հաւաքէին մեր որբանոցներուն մէջ, չափազանց մեծ դժուարութեանց կը հանդիպէինք։ Երախաները, գրեթէ ամէնքն ալ, տիրող պայմաններուն հետեւանքով խաթարուած էին։ Դժուար բան մը էր, գողութեան և սատիսօսութեան վարժուած երախաներու նկարագիրը չինել։ Այս տեսակէտով, Պոյ-սկաուտիզմը նախախնամական դեր մը կատարել։ Մեր որբանոցներուն մէջ ունեցանք Պոլսէն եկած երեք մարզիչ երիտասարդներ,— Պ. Պ. Զերաղ, Եաղմաճեան և Բաջունի — որոնց կը պարտինք մեր երախաներուն՝ այսօր դէպի լաւը ենթարկուած փոփոխութիւնը։ Աւանդնապէս չեչաւ, կ'ըսեմ.

— Մենք պէտք ունինք ուրիշ մարզիչներու ալ. թող գան եւ ծառայեն իրենց փոքրիկ եղբայրներուն։ Չեմ կրնար երեւակայել ուրիշ աւելի մեծ հայրենասիրական ծառայութիւն մը քան այն, որուն համար կոչում կ'ընեմ հայ երիտասարդներուն։ *Առ այժմ մեր որբանոցներուն մէջ ունինք 1000ի մօտ սկաուտներ։*

Թիֆլիսի աղջիկ սկաուտները Հայաստանի մէջ

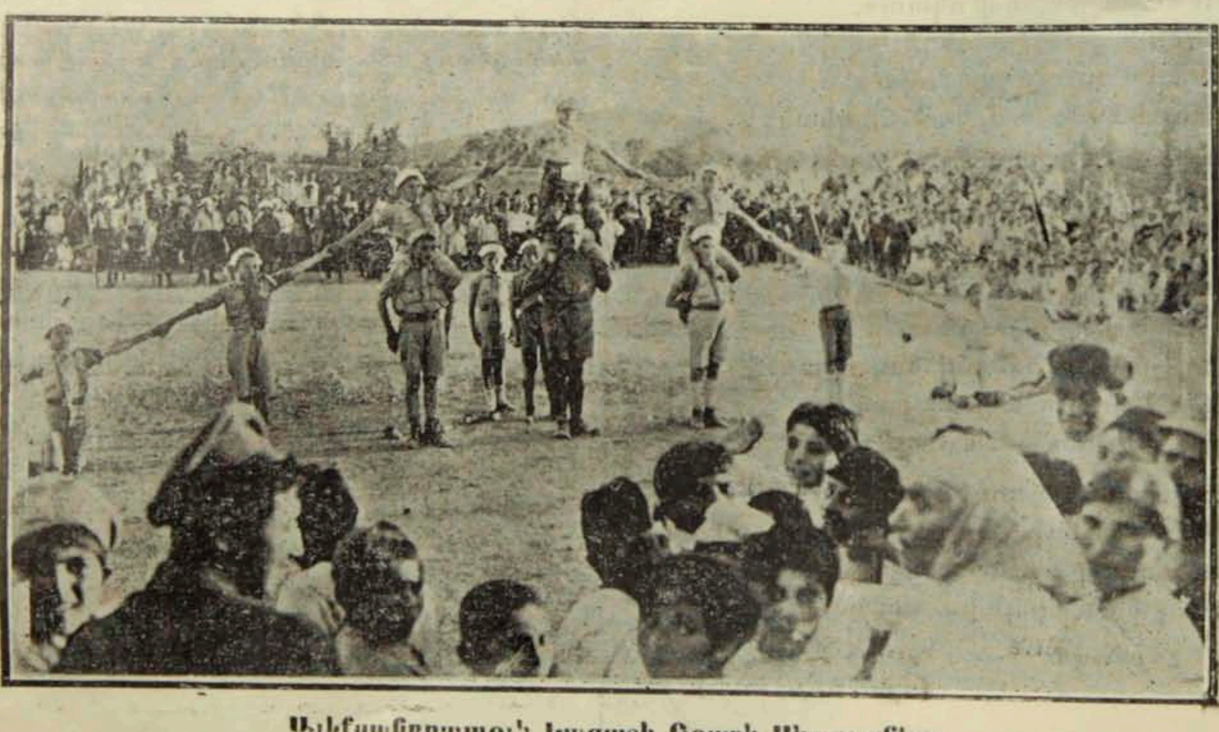

Ալէքսանդրապօլի Նուզաչի Բօյս Սկաուտները
The Boy Scouts of Armenia

Վ. ՁԵՐԱԶ

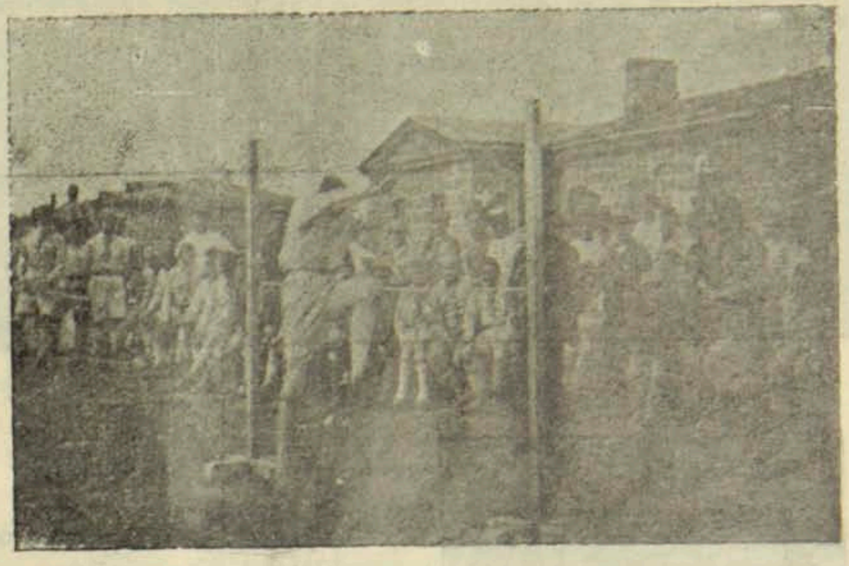

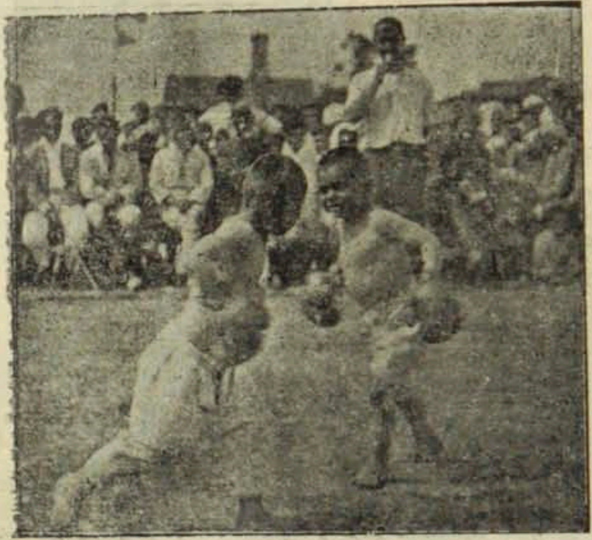

Այնէ ւ ա.Ըղ ապօլի Կաչաջի Բօստի սկաուտները Արքէքին խաղերու մէջ իրենց խմբապետ Վ. Ձերազի հետ:

The Boy Scouts of Armenian

Սկաուտներու կողմէ գտնուած
կնքուած նորածին մը

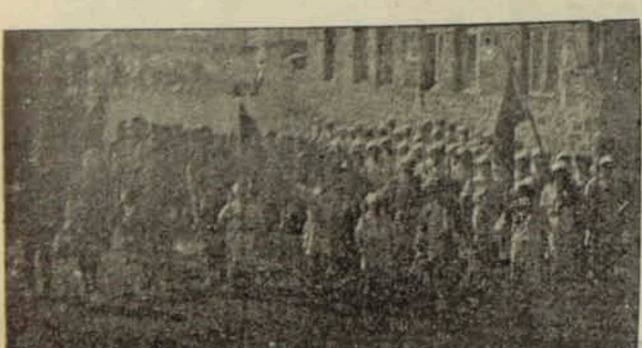

Կազաչի բոսի, Բոլէկոնի եւ Դարաքիլիսայի (*Ալեքսանդրապոլ*) սկաուտները։
The Boy Scouts of Armenia

ՍԿԱՈՒՏՈՒԹԵԱՆ ՀԻՄՆԱԴԻՐ ԵՒ ԸՆԴՀԱՆՈՒՐ ՍԿԱՈՒՏ ՊԷՏ
ՋՕՐ. ՊԷՏԸՆ-ԲԱՈՒԷԼԻ ԳՆԱՀԱՏՈՒՄԸ
ՀԱՅԱՍՏԱՆԻ ՍԿԱՈՒՏՆԵՐՈՒ ՄԱՍԻՆ

ARMENIAN BOY SCOUTS

I HAVE just heard from the Boy Scouts in Armenia, at a place called Kazatchi-Post, near to Alexandropol. There are six troops of them, each about forty strong. Little more than a year ago these boys were wild, dirty, half-starved urchins. To-day they are described as fine, clean, upstanding young fellows taking their turn of duty in guarding their post.

They are very keen on boxing and football, both strictly according to British rules. Each boy keeps a book which records all about him, his name, age, parents, date of Scout promotions and awards. There is a «Golden Page,» showing any specially good action done by him, and also a «Black Page,» on which any bad action would be recorded.

There is a list of all equipment that has been issued to him. The Scout keeps a diary in the book in which he puts down any Scout ideas that he has learnt or Good Turns carried out each day and so on.

The motto of the Armenian Scouts is «Rise and Raise.» It means "Improve yourself and help others to rise.„

Not a bad motto for any Scout to follow.

Their worst Scout punishment is to deprive the Scout of his right to carry his staff for a certain number of days.

That shows to me that those Armenian boys have got the true Scout spirit since they take a real pride in their Scout staves.

Robert Baden-Powell

«The Scout» No 744 Chief Scout

ՀԱՅ ՊՕՅ ՍԿԱՈՒՏՆԵՐԸ

Վերջերս լուր առի Հայաստանի սկաուտներէն Ալէքսանդրոպոլի մէջ Կազաչի Բոստ ըսուած վայրէն. 6 խումբեր կան, ամէն մէկ խումբ 40 հոգիէ բաղկացած:

Դրեթէ տարի մը առաջ այս տղաքը, վայրենի, աղտոտ, արարածներ էին. այսօր կ'ըսեն թէ ազնիւ, մաքուր ու բարեձեւ երիտասարդ տղաներ եղած են եւ արձանագոր կերպով պահպանութիւնը կ'ընեն իրենց զսնուած միջավայրին:

Պոքսի եւ Ֆուտպոլի մեծ փափաք ունին եւ այս երկու խաղերն ալ անգլիական օրէնքներով կը խաղան. ամէն տղայ ունի անձնական տետրակ մը ուր գրուած է իր եւ ծնողին անունը, տարիքը, սկաուտական աստիճաններու եւ վարձատրութեանց բուականը, մասնաւոր երկու էջեր կան մին ոսկի էջ ուր կ'արձանագրուին տղուն մասնաւորաբար գործած ազնիւ արարքը. եւ սեւ էջ մը, ուր պիտի արձանագրուի գործուած անպատուաբեր արարքը:

Ցանկ մը կայ ուր արձանագրուած է իրենց տրուած բոլոր գոյքերը: Սկաուտները կը պահեն մասնաւոր արձանագրութեան տետր մը նշանակելով իրենց առօրեայ բոլոր գործունէութիւնը:

Հայ սկաուտներու նշանաբանն է «*Բարձրացիր Բարձրացուր*» որ կը նշանակէ *ինքզինքդ կատարելագործէ եւ ուրիշները. նշմարտիւ նեսեւելիք լաւ նշանաբան մը որ եւ է երկրի սկաուտի համար:*

Անոնց համար ամենախիստ պատիժն է սկաուտական գաւազանին զրկուիլ զրկուելու արգիլումը որոշ բուականի մը համար:

Ես կը տեսնեմ թէ հայ սկաուտները. սկաուտական ոգի ունին. որքան ատեն որ նշմարիս հպարտութեամբ մը կը կրեն իրենց, սկաուտական գաւազանները:

ՊԷՏԸՆ ԲԱՈՒԷԼ

Ընդհ. Սկաուտ պետ

ՍԿԱՈՒՏՆԵՐԸ ԱԼԵՔՍԱՆԴՐԱՊՕԼԻ ՄԷՋ

Ամերիկեան նպաստամատոյցի տեղեկագրէն քաղուած

Մեծ գնահատումը արժանի են սկաուտ վարիչները, որոնք մարզած են Ալեքսանդրապոլի որբ սկաուտներու հիանալի խումբը: Այս պատանիները կարելի է բազդատել ամերիկեան լաւագոյն սկաուտներու խումբին հետ: Լաւ գործի մը լծուած են, և իրաքանչիւր որբի փափաքն է միանալ սկաուտներու խումբի մը:

Կը կարծեմ թէ, Ամերիկա, Մերձաւոր Արեւելքի Նպաստամատոյցի միջոցով, ոչ միայն երախաները ապատած է սովի ճիրաններէն, այլ և իր շինարարական աշխատանքով, նոր կաղապարներով կ'օծէ երկրին ապագայ քաղաքացիները:

ԻՆՉ ԷՐ ՄԵՐ ԿԵԱՆՔԸ ԱՌԱՋ ԵՒ ԻՆՉ Է ԱՅԺՄ

Մեր նախկին կեանքի ապրելակերպի բոլոր պայմանները դառն էր, իսկ դաստիարակութիւնը բոլորովին աչքաթող եղած, որովհետև չկար կազմակերպչական ոգի ունեցող անձ մը, չկար մարդ մը, որ գործին նուիրուած լինէր և ունենար դաստիարակչական ընդունակութիւն, այնպէս որ թէ ֆիզիքականը և թէ բարոյական զարգացումը դանում էր բաւականին ցած աստիճանի վրայ։

Մեր մէջ տիրում էր մի խաւնիճաղանճ դրութիւն որտեղ տիրում էր, ստոր, խարեբայութիւն, ինքնասիրութիւնը, կեղտաութիւն և այլն։

Բայց բախտը մեզ ժպտաց և ազատ՝ լու ցանկութիւնն մը ունեցաւ Նախկին անընդմեջ դրութիւնից

Ահա այդ ազատարարն Օննիկ Եաղմուռեանն էր, որ թողնելով իր տունն, ծնողք, դալով Հայաստան գործ մը կատարելու համար։

Ահա այս գործին նուիրուած ան կարճ ժամանակում մեծ գործ անուաւ կազմակերպելով սկաուտական խմբեր, որը համեմատած նախկին կեանքի հետ բաւականին բարձր մակարդակի վրայ կը գտնուի, որտեղ բաւականին զարգացել է ֆիզիքական և բարոյական կրթութիւնը և մենք պարծանքով կարող ենք ասել, որ կանգնած ենք յառաջդէմ հասատաուն հիմքի վրայ։

Իմ խոյնին շնորհակալութիւնս եմ յայտնում մեր բոլոր սկաուտներու կողմէ Պոլսոյ. Հ. Մ. Ը. Մ. որ հա չի մոռացել մեզ և չի մոռանայ մինչեւ վերջ, մ.ր ժողովուրդն էլ ճակատագրս կարող է ասել որ մենք էլ ունենք ապրելու սկաուտիզմին։

ԱՆԴՐԱՆԻԿ ՆԱԶԱՐԵԱՆ

Երեւան — Տարոնցի

III Խմբի Պատասխանատու Վարիչ

ՍԿԱՈՒՏԱԿԱՆ ՈԳԻՆ

Այն տարուց Մարտի սկիզբից երեք ուսուցչով պաշտօնավարած էինք ամերիկեան կոմիտէի որդ պահակների դպրոցում. չնայած մեր գործադրած բարոյակրթական ու դաստիարակչական բոլոր հնարաւոր միջոցներին, ինչպէս նաեւ պահակապետի ամենախիստ պատիմներին, մեզ յաջողուեց երկու ամսուայ ընթացքում լուրջ հիմքերի վրայ դնել դպրոցական պարապմունքները եւ որ եւ է կերպ բարձրացնել տղաների բարոյականը։ Թիւրքերի վերջին ներխուժման ժամանակ խուճապային փախուստի մատնուած եւ սարսափներ տեսած այս տղաները բոլորովին գունատացել եւ սանձարձակ էին, իրենց վրայ դրուած պարտականութիւնները անարգիսղծորէն էին կատարում եւ ընդհանրապէս ինկած էին պատանեկական մտքի ներից. դպրոցում էլ կատարում էին դպրոցական կարգին, կարդում գրենական դիտոյքները. դասարաններում թիթեղեայ վառարանների վրայ ցորեն խարկում, ուտում փնացած աղած ձուկ եւ ապրանում դասարանի օդը, կուում եւ հայհոյում իրար, օրը ցերեկով գրասեղանի վրայ երկարում եւ խումբ-խումբ եւ այլ նման տգեղ ու անվայել արարքներով պարապում։ Մեծ դժուարութեամբ էր յաջողում մեզ կարգադրել դասարանները եւ սկսել դասերը. տարբր կանոնաւոր չէին յաճախում դասերին. շաբաթուակ բացակայում կամ ուշանում էին։

Այս դառն կրթականութեան պատճառները ոչ թէ միայն ժամանակի պայմաններն ու գործի անկազմակերպութեան էին, այլ նաեւ միաբողմանի կրթութիւնը։ Մենք հաւատարապէս չէինք զարգացնում տղաների մարմինն ու միտքը ինչպէս պէտք է, այլ միայն չոր ու ցամաք աւարիայական կրթութիւն էինք տալիս եւ տնտեսական փաստերի պակասով ծանրաբեռնում նրանց յոգնած ուղեղները. պահակապետն էլ պահակների հետ շատ քիչ էր լինում եւ նրանց համար որ եւ է խաղ կամ զբաղմունք չէր կազմակերպում. տղաները անգործ եւ առանց հսկողութեան մնալով փնտանում էին. չէ՞ որ անգործութիւն է մայր չարեաց։ Այս անմխիթարութիւնը շարունակեց միչեւ ներկայ պահակապետ գործի անցնելը. որը տղաներին սկաուտական դրոշի տակ մտցրեց եւ կարճ ժամանակուայ ընթացքում սկաուտական ուժեղ կազմակերպութիւն առաջ բերեց։ Խոսքին՝ ամէն տեղ փոխարինեց կենդանի գործ եւ գիտակցական խիստ կարգապահութիւն։

Եւանդուն պահակապետը որը պահակներից կազմեց մի սկաուտական խումբ իր եւ օգնականի գլխաւորութեամբ. խումբը բաժանեց ջոկատների, խումբի համար պատրաստել տուց հանգստեան, գաւազաններ, սկաուտական նշանաթներ. գոշակներ. ձեռք բերեց փող, թմբուկ եւայլն. պատրաստեց ֆուտպոլի կանոնաւոր դաշտ, երկայնութիւն. բարձրութիւն եւ արգելքներ ցատկելու եւ կռիւմարտի տեղեր ամենայն յարմարութիւններով, շինեց կանոնաւոր տուշ, բացեց առանձին սկաուտական գրատուն, գրադարան-ընթերցարան, տղաների ձեռքով մշակեց մի-երկու արտի ծաղկոցներ բանջարանոց եւայլն։ Տղաները հիմա ուրախ մեղուներ են դառել, իրենց անմիջական գործակա-

նութիւնները ամենայն բարեխղճութեամբ կատարեց ուց յետոյ, պարապ չէին մնում, այլ ամբողջ օրը զբաղում էին գպրոցում, գրադարան-ընթերցարանում, բանջարանոցներում, մարզավայրում: Դպրոցում օրը ընդմէջ պարապում են երկուբական ժամ. այնտեղ նրանք սովորում են գործնական եւ կարեւոր սկաուտական գիտելիքներ եւ լսում խրատական ու բարոյականութեան պատմուածքներ: Գրադարան-ընթերցարանում նրանք թերթում են անգլիական եւ ֆրանսական պատկերազարդ սկաուտական շրջեզ պարբերաթերթեր, դիտում պատերին փակցրած սկաուտական կեանքից գեղեցիկ տեսարաններ, պարապում հայերէն գրքերի ընթերցանութեամբ: Բանջարաբուծութեամբ պարապողները թէ ընդհանուր եւ թէ՝ իրենց մասնաւոր փոքրիկ բանջարանոցներում մարգերը մարրում են կեղտոտ խոտերից, փափկացնում հողը եւ ջրում. ոմանք թռչունների համար բներ են շինում եւ թռչնաբուծութեամբ պարապում. ոմանք էլ վանդակներ են շինում եւ նր նց մէջ պահում իրենց որսած ճագարներն ու նապաստակները: Մարզավայր-դաշտում ջոկատները գիտութեական եւ շուտեական մարզանքներ են անում, ծանրութիւններ վերցնում, գործիքներով մարզանք անում, դրօշակախաղութեամբ պարապում, տուշով խաղանում, ներկայացման փորձերով պարապում. պատերին փակցնելու համար սկաուտական կեանքից զանազան տեսարաններ արտանկարում, երբեմն դասախօսութիւններ լսում. երբեմն էլ խմբային պէյսպոլ կամ տեղական զանազան խաղեր կազմակերպում եւ ունենում: 2-3 ամսուայ մէջ սկաուտական ոգին մեծ յեղաշրջում առաջ բերեց տղաների մէջ. այլ տանջոյ ընկերները-ուսուցչի որդիները, բարեպաշտ բարեկամներ են կարգապահ, պարտաճանաչ, բարարարար, լաւ, աշխատասէր եւ յարատեւ. մարդանքը. խաղ, լրագրը, պատմութիւններ եւ ընդհանրապէս սկաուտութիւնը շատ են հետաքրքրում տղաներին. նրանք բարոյական պարապ չեն մնում. այլ զարգացնում են հաւատարիմ մարմինը հոգին եւ միտքը. նրանք անգիր չեն արել սկաուտի գաւառները եւ այլ գիտելիքները, այլ հասկացել եւ իւրացրել են. աշխատում են իրենց առօրեայ կեանքում կիրառել սկաուտի գաւառների բոլոր կէտերը. անկարգներին եւ անհնազանդներին ընկերները միջամտում են իրենց պարտականութիւնները եւ երեսով տալ իրենց պակասներն ու անվայել արարքներս:

Տղաների մէջ կատարուած այս մեծ յեղաշրջումը մենք պարտական ենք ոչ թէ պատանեկան փարչակոն եւ մանկավարժական ընդունակութիւններին եւ բարեխիղճ գործունէութեանը, այլ զիտաւորապէս սկաուտական ամենակարող ոգուն. նրա բազմակողմանի եւ գործնական դաստիարակութեան...

Ալիքսանդրապոլ — ՄԱՄԻԿՈՆ ԳԱՍՊԱՐԵԱՆ
Սկաուտական ուսուցիչ

ԱՀԱԻՈՐ ԵՒ ԱՆԵՐԵՒԱԿԱՅԵԼԻ ՊԱՏՄՈՒԹԻՒՆ

Boys' Life may 1922, page 48 — գրեց՝ W. B. Ashley

Սկաուտ մը ե՞րբ կրնայ հախ ձեռքովը բարեւել։

— Երբ աջ ձեռքը թշնամիի մը կողմէ կոտրուած է։

Սկաուտ մը ե՞րբ կրնայ շարքերուն մէջ ուղղ չի կենալ։

— Երբ գերութեան միջոցին ստացած վերքերու հետեւանքը կը կքի։

Սկաուտի մը ե՞րբ ներեւ ի է չի ժպտիլ։

— Երբ անխիղճ տանջանքի հետքեր քարացուցած են անոնց շրթներն ու դէմքը։

Հիմայ գանք պատմութեան։ Դժբախտ Հայաստանի տղաքը պատրաստ են սկաուտանալու։ Անոնց օգնելու մասին ինչ պիտի խորհէիք։ Եթէ տեսնէիք պատանութեան տխուր բեկորներ որ դէպի ձեզ կը քաշկռտեն ինքզինքնին, մինչ գազանային ձեռքեր զանոնք կ'արգելեն, պատանիներ որ իրենց անկերպարանացած շրթներով կը ջանան ժպտիլ և ձախ ձեռքով տալ իրենց սկաուտական բարեւը, քանի որ աջը կորսնցուցած են. ինչ պիտի ընէիք։ Ենթադրենք թէ անչարժ մնացիք մինչեւ անոնց ձեզ մօտենալով ասելը. «Սկաուտ բլլալ կ'ուզեմ. լինի՞ կ'օգնե՞ք», ինչ պիտի ընէիք։ Ենթադրենք թէ բարեկամական ամերիկեան ժպիտով մը ձեր շրթներուն—շրթներ որ երբէք չեն ճանչցած բարեբաստ մանուկի մը հպումը—պատասխանէիք. «Շատ լաւ տղա՛ք, ինչ կուզէք որ ընեմ ձեզ համար, և անոնք ըսէին. «Ձեզի համազգեստը լինի՞ տուէք». Այդ պարագային ինչ պիտի ընէիք, ենթադրելով թէ հին համազգեստ չունիք։ ըսէ տեսնեմ։

Մեր երիտասարդը, հայոց հանդէպ ցոյց տուած իր առատաձեռնութիւններով աշխարհը կը հիացնէ։ Հարիւրաւոր որբանոցներ հիմնուած են և բազմաթիւ հաղարաւոր մանուկներ կը նպաստաւորուին Ամերիկեան նուէրներով։ 60,000 թմոտ որբ տղաք կան, որոնց գլխաւոր օժանդակութիւնը Ամերիկայէն կուգայ։ Այդ տղոցմէն հաղարաւորներ հիմա սկաուտական տարիքի մէջ են և կուզեն սկաուտներ բլլալ, անոնցմէ մեծ մասը կը փափաքին բլլալ՝ մինչ ամենքը պէտք է որ բլլան։ Գիտէ՞ք արդեօք թէ այդ հայ տղաքը նոյն իսկ չեն գիտեր խաղալը։ Մէկ գնդակ լեցուած խոզի մաղով երեք հարիւր ալայ օրքան ժամանակուան մէջ գնան գետապոլ սրսիլ անով։ Թաղ երկոտասնեակ մը գնդակ գնեն։ Ինչո՞վ։ Կերած հացերնին նոյնիսկ ուրիշներէն կ'սանանն։ Հագած հագուստներնին։ Իսկ ձեզ հագցնէին պիտի նախընտրէիք ամբ մը տանը վերնատարկը պատուրաստ այդ հագուստ երբէք փոխոց չ'ունենալու

համար։ Այն մարդիկ և այն կիները որ ստանձնած են Հայաստանի որբացած մանուկները կենսունակ մարդոց և կիներու վերածելու հսկայ գործը, կ՚ուզեն այդ տղաքը սկաուտացընել։ Անոնցմէ շատեր սկաուտ եղած են. և լաւ սկաուտներ կ՚ելլեն անոնցմէ։ Որոշ չափով մը անոնց համազգեստ ճարած են։ Այդ որբ հայ սկաուտները մեծ մասամբ Ալեքսանդրապոլ կը գտնուին։ Անոնցմէ կարելի է տեսնել թէ ահռելի պատերազմին զոհուած այդ ընկճուած տղոցմէ ինչ արդիւնք կրնայ ստացուիլ։ Այդ Ալեքսանդրոպոլի տղաքը կրնան Ամերիկեան կառատական խումբերուն հաւասարիլ գործնականութեան բարեկրթութեան և քաջութեան տեսակէտով։

Ամբողջ տարին, ամէն սկաուտ օրական պարտականութեան գլուխ է։ Ութսուն որբանոցներու ամէն մէկուն մուտքին առջև սկաուտ մը պահակ կեցած է ամբողջ օրը անծանօթները առաջնորդելու և անփափաքելի մարդերու մուտքը արգիլելու համար։ Որբանոցները վիթխարի բանակատեղի մը կը կազմեն և որուն սահմաններուն կը հսկեն հայ սկաուտներ, և չեն թողուր որ փոքր տղաքը չրջին թափառական։ Սկաուտները ոստիկանի պարտականութիւն կը կատարեն։ Անցեալ տարի երբ ժանտախտ կը տիրեր Ալեքսանդրոպոլ քաղաքի մէջ, այս սկաուտները կը հսկէին հսկայ բանակատեղիին ութսուն դուռներու առջև, ամբողջ երկու ամիս, արգիլելով առանց պաշտօնական արտօնագրի ամէն մուտք և ելք։

Անոնք կը ջանան ամերիկացի սկաուտներուն նման ըլլալ, և ճշմարտիւ ունին այդ յատկութիւնները։ Իսկ գալով պիտոյքներու՞ն։ Այդ տղաքը ձմեռուան համար իրենց բաճկոնները և գլխարկները ծածկոցներէ (պաթանիէ) կը կտրեն. իսկ ամառը կտաւէ բիճամաներ կը հագնին։ Անոնց կօշիկները որբանոցի արհեստանոցին մէջ կը պատրաստուի։ Աւրիկա, դժուարին պայմաններու մէջ սկաուտութիւն կը նշանակէ։

Հայաստանի սկաուտներու ընդհանրութիւնը շուրջ 40000 է. Հոն տակաւին հազարաւոր սկաուտներու նախանիւթ կայ։ Այդ երկիրը, պէտք է ձեզ ըսել, որ սկաուտներու կը կարօտի, և այդ տղաքը սկաուտութեան կը կարօտին։ Աստուա՛ծ իմ, և որքան մեծ է իրենց այդ կարօտը։ Այդ երկրին մէջ իրենց համար աշխատութենէ և տառապանքէ տարբեր բան չ՚կայ։ ուրեմն անոնց օգնենք որ սկաուտներ ըլլան։ Ի՞նչ կ՚ըսէք։

Ամերիկացի սկաուտներէն կը խնդրուի օգնել հայ տղոց որ սկաուտ ըլլան, ինչպէս անոնց ծնողքները այդ տղոց կեանքը փրկելու գործը կատարած են։ Ահա օգնութեան միջոցները։ Կրնանք դրամ տալ։ Ուրիշ շահինք ու տանք, Բանէ մը զրկենք ինքզինքնիս և անոնց մանր խումբերով ընենք այս բանը։

Կրնանք համազգեստներ, կազմածներ և ամէն տեսակ սկաուտական պիտոյքներ տալ։ Կրնանք գնել ու ղրկել և կամ մեր գործածելի հիները տալ։ Երկու ձեւն ալ սիրով կ՚ընդունուի հոն։ Ուրեմն այս բանը ընենք, մանաւանդ շուտ ընենք։ Որքան շուտ այնքան լաւ, որովհետև այդ հայ տղաքը կ՚սպասեն։ Երեւակայեցէք որ ձախ ձեռքով տրուած բարեւի մը ետեւէն այդ անկերպարանացած շրթները կը ջանան ժպտիլ ձեզ և կը խնդրեն իրենց օգնել որ սկաուտ ըլլան. այդ վիճակին մէջ ո՞րքան կրնաք զանոնք սպասցնել։ Իբր ամերիկացի սկաուտներ, այս խնդրին շուրջ ինչո՞ւ մեծ աղմուկ մը չի կարենալ հանել։ Ընենք այս բանը, և այնպիսի փութով մը որ Հայաստանը կենդանացնէ։

Անմիջապէս խօսեցէք ձեր խմբապետին։ Անոր ըսէք ձեր ինչ ընել կրցածը։ Անկէ խնդրեցէք խումբը հաւաքել կազմելու համար վերջնական յատակագիծ մը գործի սկսելու համար։ Ձեր խմբակը գործի մէջ դրէք։ «տղաք ըրէ՛ք», «հիմա ըրէ՛ք»։ Իբր խումբ, իբր խմբակ կամ իբր սկաուտ անհատ, ինչ ձեւով որ օժանդակել կ՚ուզէք, անմիջապէս հաղորդակցութեան մտէք Մերձաւոր Արեւելքի Ռիլիֆի Ընդհանուր քարտուղար Չարլզ Վ. Վիքըրի հետ, թիւ 151 Ֆիֆթ Աւընիւ, Նիւ Եորք։ Անոր յայտնեցէք ձեր յատակագիծը։ Անկէ խորհուրդ հարցուցէք և անոր հաղորդեցէք ինչ որ հաւաքած էք իբր արդիւնք ձեր ջանքերուն։ Կարելի եղածին չափ շուտով։

Բայց, վճռական բան մը ըրէք։ Հիմա, և մինչեւ վախճանի մը համնելնիդ չարունակեցէք։ Այսպէս ահա՛։ Ցնցոտիներով պատուած հայ մանուկը ձեզմէ կ՚սպասէ կատարել սկաուտական դաւանանքի չորրորդ հատուածը և երդման երկրորդ մասը։

Կը Խնդրուի Հայ Մամուլէն արտատպել զայն:

ՀԱՅ ՍԿԱՈՒՏ

ԵՐԿՈՒ ԽՕՍՔ

Ներկայ թիւ շատոնց է մտադրած ենք հրատարակել սակայն կարգ մը դժուարութիւններ պատճառ եղան որ ուշացնենք զայն:

Պարունակութիւնը թէեւ շատ փոքր, սակայն բաւական մը գաղափար կու տայ Մայր Երկրի մէջ կատարուող աշխատանքի մասին: Երեւանի գործունէութեան մասին կարելի չեղաւ ոեւէ գրութիւն կամ նկար ձեռք բերել: Մենք վստահ ենք որ Պ. Օննիկ Եազմաճեան որ՝ օր մը մեզ գեղեցիկ անակնկալի առջեւ պիտի դնէ: Մենք երախտապարտ ենք Ամերիկեան Նպաստամատոյցին որ իր որբանոցներուն մէջ պարտադրած է սկաուտութիւնը եւ կարելի եղած չափով կը քաջալերէ այդ շարժումը: Սակայն մենք Հայաստանի կառավարութենէն շատ բան կ՚սպասենք: Ինք համակիր է մեր մեր շարժումին: Ինչպէս լսեցինք՝ Պ. Միասնիկեան իր մէկ պաշտօնագրին մէջ, Հ. Մ. Ը. Մ.ի օգտակարութիւնը շեշտելով տեղեկութիւն ուզած էր անոր մասին:

Մենք միշտ լաւատես ենք ներկայ կառավարութեան մօտ մեր գործին գտնելիք ընդունելութեան մասին, քանի շարժումը քաղաքական բնոյթ չ՚ունի եւ սկզբունքները համամարդկային են: Մենք պատրաստ ենք գործելու հայրենիքին մէջ:

Խմբագրութիւն

Վարիչ-Խմբագիր
ԿԱՐՕ Գ. ՈՒՇԱԳԼԵԱՆ

Արտօնատէր
ԳԱՌԼՕ ՇԱՀԻՆԵԱՆ

Պատասխանատու-Տնօրէն
ՀՐԱՉԵԱՅ ՏԷՐ-ՆԵՐՍԷՍԵԱՆ

Տպագրութիւն
Կ. ՔԵՇԻՇԵԱՆ ՈՐԴԻ

[illegible]	[illegible]
1	[illegible]
2	[illegible]
3	33
4	49
5	65
6	81
7	97
8	113
9	129
10	145
11	161
12	177
13	193
14	209
15	225
16	241
17	257
18	273
19	289
20	305
21	321
22	337
23	353
24	369